

ЩОДО ПОЛІТИЧНИХ ПІДСУМКІВ ПЕТЕРБУРЗЬКОГО МІЖНАРОДНОГО ЕКОНОМІЧНОГО ФОРУМУ 2-5 ЧЕРВНЯ Ц.Р.

В. В. Яроменко, головний консультант відділу зовнішньої політики центру зовнішньополітичних досліджень НІСД

- Підсумки Петербурзького міжнародного економічного форуму (ПМЕФ) засвідчили прагнення Росії продемонструвати напередодні саміту президентів РФ та США 16 червня ц.р. корисність для американської сторони при вирішенні глобальних проблем (проблеми нерозповсюдження ядерної зброї, змін клімату, врегулювання регіональних конфліктів, передусім на Близькому Сході).
- Іншою метою форуму демонстрація інвестиційної привабливості російської економіки для іноземного капіталу.
- Водночас, заяви на форумі російських президента та інших високопосадовців були покликані продемонструвати готовність РФ й надалі притримуватися жорсткої лінії у відповідь на санкційну політику США («Північний потік 2», відмова від долара США у Фонді національного добробуту).
- Сигнали В.Путіна щодо України під час виступу на форумі свідчать, що Росія посилюватиме тиск на керівництво нашої держави, зокрема у питанні конфлікту на Донбасі, та відстоюватиме на зустрічі з Дж.Байденом можливість його врегулювання виключно на власних умовах.

2-5 червня ц.р. відбувся щорічний Петербурзький міжнародний економічний форум, до участі в якому було запрошено представників російських та зарубіжних ділових та експертних кіл. Спеціальними гостями події під час пленарного засідання 4 червня через засоби відеозв'язку стали Емір Катару Тамім бін Хамад Аль-Тані та Федеральний канцлер Австрії Себастьян Курц. До учасників форуму звернулися президенти Аргентини Альберто Фернандес та Бразилії Жаїр Болсонару.

Захід мав на меті покращити образ Росії як держави, яка успішно долає соціально-економічні наслідки пандемії коронавірусної інфекції. На пленарному

засіданні ПМЕФ виступив президент РФ. У своїй промові він звернув основну увагу на заходи, які Росія здійснює для покращення своєї інвестиційної привабливості, попередження негативних наслідків глобальної зміни клімату та розвитку «зеленої економіки». Помітним у висловлюваннях лідера РФ був акцент на стійкість та ефективність вертикалі влади у реалізації антикризових заходів у економіці та соціальній сфері, а також здійсненні інфраструктурних проєктів. **В.Путін повідомив про завершення прокладання першої гілки газопроводу «Північний потік-2» та продовження робіт щодо будівництва другої¹.** За словами очільника Кремля, прокладання маршруту до компресорної станції «Славянская» дозволить Газпрому повністю завантажити новий газопровід та гарантувати енергетичну безпеку Європи.

В. Путін заявив у ході дискусії на форумі у намірі перейти на розрахунки національними валютами, а не доларами США при торгівлі газом. Федеральний канцлер С. Курц відзначив, що для Австрії валюта розрахунків не є принциповою. Помітною стала заява на форумі міністра фінансів РФ А.Сілуанова про плани його країни протягом місяця відмовитися від долара в складі Фонду національного добробуту. Частка долара в ньому буде знижена до нуля з 35%, частки євро та юаня – збільшені до 40% і 30% відповідно. Причиною такого рішення російський посадовець назвав бажання позбутися «політичної валюти» у механізмі пенсійного забезпечення росіян.

Протягом дискусії в рамках пленарного засідання помітним було прагнення російської сторони підкреслити значну роль Росії у забезпеченні безпеки охорони здоров'я в глобальному вимірі та постачання енергоресурсів до Європи. Так, президент РФ наголосив на комерційному характері газопроводу «Північний потік-2», а спроби адміністрації президента Дж.Байдена перешкодити завершенню його будівництва і подальшого функціонування назвав такими, що завдаватимуть шкоди політиці зміцнення відносин США та ЄС. Він оцінив таку політику Сполучених Штатів як демонстрацію «недобросовісної конкуренції» цієї країни. Видобування американського сланцевого газу, який надходить до Європи, нібито становить загрозу для навколишнього середовища, на відміну від «екологічно безпечного» російського природного газу.

У цьому ж контексті В.Путін пов'язав транспортування природного газу з РФ до Європи зі станом російсько-українських відносин: «Будь ласка, є можливість завантажувати ГТС України і у майбутньому, після строку завершення нашого контракту на транзит. Все можна, ми готові до цього, але потрібна добра воля з боку

¹ У той же час, Європейська комісія повідомила, що не володіє інформацією, яка б підтвердила факт завершення прокладання російського газопроводу «Північний потік-2», про що говорив президент РФ В.Путін. «У нас немає підтвердження цієї інформації», – відповіла прес-служба Єврокомісії виданню ТАСС на прохання прокоментувати заяви Путіна на ПМЕФ. <https://ua.news/ua/evrokomissyua-ne-podtverdyla-zavershenye-stroytelstva-severnogo-potoka-2/>

наших українських партнерів. Гроші витратити не для того, щоб армію утримувати і націлювати її на вирішення силовим способом проблем Донбаса, а для того, щоб економіку піднімати з людьми працювати». Водночас, російський лідер запевнив, що ГТС України буде заповнена завдяки зростанню попиту на природній газ з боку економік держав ЄС.

Президент Росії засудив нібито навмисне затягування сертифікації уповноваженими органами ЄС російської вакцини «Спутнік-V», що на його думку, засвідчує тиск конкурентних фармацевтичних компаній. Федеральний канцлер Австрії заявив про готовність закупити і використовувати російську вакцину, як тільки ЄС схвалить її використання.

Як протягом пленарного засідання ПМЕФ, так і під час інтерв'ю представникам іноземних ЗМІ, В.Путін висловив упевненість у покращенні відносин із США, висловивши у той же час сумнів щодо суттєвих результатів майбутньої зустрічі із президентом Дж.Байденом, покладаючи відповідальність за погіршення діалогу на американську сторону. Водночас, російський лідер підкреслив схожість підходів Москви та Вашингтону до питань стратегічної стабільності, зміни клімату та вирішенню регіональних конфліктів, особливо на Близькому Сході.

В.Путін неодноразово критикував США у контексті «подвійних стандартів» цієї країни щодо реакції на «штурм» Капітолія прихильниками президента Д.Трампа 6 січня ц.р. та масові протести в Білорусі в серпні-вересні 2020 р. Президент Росії констатував малоімовірність однакового розуміння Росією та США шляху демократичного розвитку інших країн.

У питанні глобального безпекового порядку денного російський президент заявив, що розміщення союзниками Японії (головним чином, США) сучасних ударних ракетних систем на її території підбивають можливість вирішення територіальних питань з цією країною та укладення з нею мирної угоди.

Щодо участі у Форумі глав інших держав, то крім просування національних економічних інтересів у співпраці з Росією, акцент був зроблений на підтримці проекту «Північний потік-2» (Австрія), партнерських відносин з співзасновником і важливим гравцем Міжнародного форуму держав-експортерів газу (Катар), тиску на зовнішніх кредиторів просуванням теми побудови «солідарного капіталізму» (Аргентина).